

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**PROCEEDINGS
of the XIX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**2024
Астана**

УДК 001

ББК 72

G99

«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» студенттер мен жас ғалымдардың XIX Халықаралық ғылыми конференциясы = XIX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» = The XIX International Scientific Conference for students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024». – Астана: – 7478 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-07-5

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001

ББК 72

G99

ISBN 978-601-7697-07-5

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

проблемаларды шешу қабілеттері мен зерттеу қабілетін пайдалануды талап ететін күрделі тапсырмалар беруге болады. Яғни саралау арқылы біз физика пәнінен оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыта аламыз.

Қорыта келе, білім алушылардың физиканы оқыту саласындағы білім, білік және дағдыларын қалыптастыру соынмен қатар зерттеушілік әрекетке үйрету мектеп қабырғасында жетекші орын алады, ол физиканың біртұтас ғылыми бейнесін қалыптастырудағы физиканың практикалық маңыздылығымен және білім алушыларды зерттеушілік әрекетке дағдыландырумен анықталады. Жаратылыстану ғылымдары жүйесінде физика өзінің терең философиялық және ғылыми-техникалық мазмұнымен ерекшеленеді және үлкен рөл атқаратыны баршаға аян.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Дуисеева, Н.С. Формирование исследовательской компетентности как один из способов развития познавательных функций у младших школьников Международный журнал экспериментального образования. 2010. №7 С.78-79.
2. Жандарбекова А.М. Оқушыларды физика есептерін шығаруға үйрету әдістемесі. – 2014.
3. Молдабекова М.С., Акжолова А.А. Формирование исследовательских компетенций на практических занятиях по профилирующим дисциплинам. // Вестник. Серия «Физико-математические науки», №4 (48). - Алматы: КазНПУ имени Абая, 2014. – 96-101 с.
4. Полицинский Е. В., Теслева Е. П., Румбешта Е. А. Задачи и задания по физике: Методы решения задач и организация деятельности по их решению. – "Scientific magazine" Kontsep, 2011.
5. Разумовский В.Г., Майер В.В., Вараксина Е.И. ФГОС и изучение физики в школе: о научной грамотности и развитии познавательной и творческой активности школьников: монография. –М.; СПб.: Нестор-История, 2014. –208с.
6. Казарина Л.А. Показатели сформированности исследовательской компетентности учащихся профильных классов // Вестник ТГПУ. –2013. –№ 7. Қазақстан президенті Қ.Тоқаевтың "Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі" атты халыққа жолдауы. - Нұр-Сұлтан, 2019. - 2 қыркүйек.

ӘОЖ 14.33.07

ОРТА МЕКТЕПТЕРДЕГІ ФАКУЛЬТАТИВТІК САҒАТТАРДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ҚҰРАЛЫН ҚОЛДАНУ

Кәрібай Тоғжан Шәймерденқызы

karibaeva0328@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Техникалық физика кафедрасының 2 курс магистранты
Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – А. Қайнарбай

Қашықтықтан оқыту дегеніміз – оқушы мен мұғалім арасында қандай да бір қашықтықта интернет желісін қолдана отырып өтілетін оқыту формасы [1]. Факультативтік сағаттарды қашықтықтан оқыту кезінде оқушы арнайы бағдарламалар бойынша өз бетінше оқиды, есептер шығарады, оқытушымен онлайн чатта кеңесіп, уақытылы тапсырмаларды тапсырып отырады. Факультативтік сағаттарды қашықтықтан оқыту кезінде қолдануға тиімді әрі ыңғайлы құрал ретінде МООС-ті қарастыруға болады. Жалпы білім беретін мектептердегі факультативтік сағаттарда жаппай ашық онлайн курстарды (МООС) қолдану, мұғалімдер мен оқушылар үшін білімдерін кеңейтуге, цифрлық сауаттылықты арттыруға, сондай-ақ білім алудың қолжетімділігін жақсартуға ықпал ететінін байқауға болады. Жалпы білім беретін мектептердегі факультативтік сағаттарда жаппай ашық онлайн курстарды (МООС) пайдалану өзекті болып табылады. Жылдам өзгертін әлем мен дамып келе жатқан ақпараттық

технологиялар жағдайында білім берудегі инновацияларды бақылау және оларды оқытуда тиімді пайдалану маңызды.

МООС білім беру мүмкіндіктерін кеңейтуге және оқыту сапасын арттыруға мүмкіндік беретін қуатты құрал болып табылады. МООС – оқушыларға уақыт пен орынға қарамастан білім мен дағдыларды алуға мүмкіндік беретін құрал болып саналады [2].

Сонымен қатар, қазіргі әлемде цифрлық технологиялар барған сайын маңызды рөл атқарады және оқушыларға тиісті дағдылар мен білімді қамтамасыз ету маңызды. МООС қолдану оқушылардың цифрлық сауаттылығын дамытуға ықпал етеді, оларды заманауи ақпараттық қоғамға дайындықтың маңызды элементі болып табылатын онлайн-ресурстармен және платформалармен өз бетінше жұмыс істеуге үйретеді.

Осылайша, "жалпы білім беретін мектептердегі факультативтік сағаттарда МООС құралын пайдалану" тақырыбы қазіргі білім беру үрдістері мен оқушыларды цифрлық және жаһандық әлемге дайындауға қойылатын талаптар контекстінде өзекті болып табылады.

МООС (Massive Open Online Course) – мектеп оқушыларына интернет арқылы онлайн оқуға қол жеткізуге мүмкіндік беретін білім беру форматы. МООС-ті орта мектептерге элективті курс ретінде енгізудің бірнеше артықшылығы бар:

1. Оқу жоспарын кеңейту: МООС оқушыларға әдеттегі оқу бағдарламасына кірмейтін әртүрлі пәндер мен тақырыптарды зерттеуге мүмкіндік береді. Бұл физика, математика, әдебиет, өнер, ғылым, тарих және т.б. болуы мүмкін. МООС таңдауға болатын көптеген курстарды ұсына алады.

2. Икемділік пен ыңғайлылық: МООС әдетте кез келген уақытта және интернет қосылымы бар кез келген жерде қолжетімді болып табылмақ. Бұл оқушыларға бос уақытында өздерін қызықтыратын пәндерді оқуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, МООС жиі әртүрлі оқыту форматтарын ұсынады, мысалы, бейне дәрістер, онлайн тестілеу, үй тапсырмасы және т.б., бұл оқушыларға өздеріне сәйкес келетін нұсқаны таңдауға мүмкіндік береді.

3. Құзыреттерді кеңейту: МООС мектеп оқушыларына өз бетінше жұмыс істеу, өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын және өз уақытын басқару қабілетін дамытуға мүмкіндік береді. Оқушылар үлкен қызығушылық тудыратын пәндерді оқып, өмірде және болашақ мансабында көмектесетін құнды білім мен дағдыларды ала алады

4. Сарапшылардың болуы және курстардың әртүрлілігі: МООС әдетте өз саласындағы тәжірибелі мұғалімдер мен сарапшылар әзірлейді және оқытады. Бұл студенттерге заманауи білім мен пайдалы практикалық кеңестер бере алатын жетекші мамандардан білім алуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, МООС оқушыларға өздерін қызықтыратын тақырыпты таңдауға мүмкіндік беретін көптеген курстарды ұсынады [3].

Дегенмен, орта мектептерге МООС енгізбес бұрын кейбір факторларды ескеру қажет. Мысалы, барлық оқушылар үшін жабдық пен интернетке қол жеткізу қажеттілігі, сонымен қатар МООС оқу процесін ұйымдастыру және жүйелеу өөлайлы болу керек. Сондай-ақ оқу үдерісінде МООС-ті тиімді пайдалану үшін мұғалімдер тарапынан қолдау мен мониторингті қамтамасыз ету маңызды.

Айта кету керек, МООС дәстүрлі оқу бағдарламалары мен оқыту әдістерін алмастырмауы керек, бірақ оны оқушылардың оқу базасын толықтыру және кеңейту үшін пайдалануға болады.

Факультативті сағаттарды өткізу әдістемесі нақты пәнге, оқу деңгейіне және сабақ мақсаттарына байланысты өзгеруі мүмкін. Дегенмен, жалпы алғанда, қосымша сағаттардың әдістемесі келесі негіздерге негізделген:

1. Теориялық негіздері: Факультативті сағаттар әдістемесі оқыту мен педагогиканың теориялық негіздеріне негізделген. Бұл белсенді, интерактивті және саралап оқытудың принциптері мен әдістерін қамтиды. Теориялық негіздер сондай-ақ тиімді қарым-қатынасты қамтамасыз ету, оқушыларды ынталандыру және оқудың жағымды ортасын құру принциптерін қамтуы мүмкін.

2. Тәжірибелік негіздер: Факультативті сағаттардың әдістемесі білім мен дағдыларды тәжірибеде қолдануға бағытталуы керек. Бұл практикалық тапсырмаларды, есептерді шешуді,

жобалық әрекеттерді, ойын негізіндегі оқытуды, рөлдік ойындарды, кейстерді талқылауды және басқа белсенді оқыту әдістерін қамтуы мүмкін. Практикалық негіздер сонымен қатар оқу тәжірибесін байыту үшін сыртқы ресурстар мен экскурсияларды пайдалануды қамтуы мүмкін.

3. Әдістемелік негіздері: Факультативті сағаттардың әдістемесі оқытуды ұйымдастыруға және оқу үдерісін құрылымдауға көмектесетін әдістемелік тәсілдерге негізделген. Әдістемелік негіздерге сабақты жоспарлау, қолайлы оқу материалын таңдау, оқу тапсырмаларын әзірлеу, оқытудың жүйелілігін қамтамасыз ету, оқушылармен жұмыс істеудің әртүрлі әдістері мен формаларын қолдану жатады.

4. Даралау және саралау: Факультативті сағаттардың әдістемесі көбінесе оқытуды даралау және саралау принциптеріне негізделеді. Бұл мұғалімге материалдар мен тапсырмаларды әр оқушының қажеттіліктері мен деңгейіне сәйкес бейімдеуге, тақырыпты немесе жұмыс әдісін таңдауға мүмкіндік береді және студенттерді қызығушылықтары немесе дайындық деңгейіне қарай топтарға топтастыруға мүмкіндік береді.

5. Заманауи технологияларды қолдану: Сыныптан тыс сағаттарды өткізу әдістемесінде заманауи технологиялардың маңызы зор. Компьютерлерді, интернетті, мультимедиялық презентацияларды, интерактивті тақталарды, онлайн ресурстарды және басқа да электронды құралдарды пайдалану оқуды қызықты, қолжетімді және тиімді етуге көмектеседі.

6. Бағалау және кері байланыс: Қосымша сағаттардың әдістемесі бағалау және кері байланыс жүйесін қамтуы керек. Мұғалім оқушылардың оқу жетістіктерінің деңгейін бағалап, олардың әрі қарай дамуына көмектесу үшін объективті баға беріп, сындарлы кері байланыс жасауы керек [4].

Жалпы алғанда факультативтік сағаттарды өткізу әдістемесі икемді, бейімделгіш және оқушылардың оқу процесіне белсенді қатысуына, олардың оқытылатын тақырыпқа қызығушылығын оятуға және дербестік пен сыни ойлауды дамытуға бағытталған болуы керек.

МООС құралына байланысты мұғалімдер арасында сауалнама жүргізілді. Сауалнамада МООС құралын факультатив сағаттарда қолдану тиімді ме, сонымен қатар МООС құралының артықшылығы қандай, мұғалімдер мен оқушыларға беретін мүмкіндіктері туралы сұрақтар қойылды. Мұғалімдер арасында жүргізілген сауалнама нәтижелері:

2. МООС құралын факультативті сабақтарда қолданудың қандай артықшылықтары бар?

[Копировать](#)

6 ответов

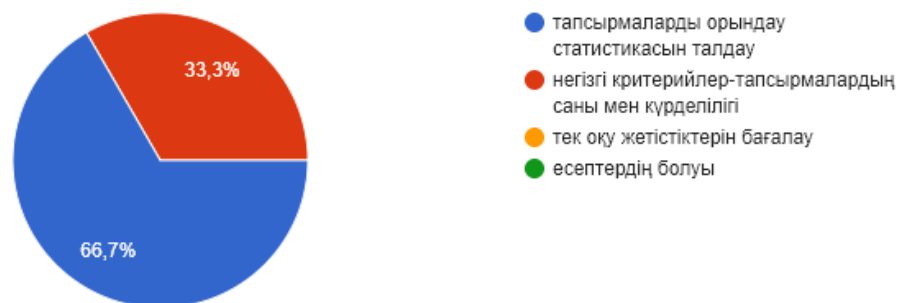

- оқытудың жеке қарқыны және оқыту ресурстарына қолжетімділік
- үй тапсырмасының санын көбейту
- оқушылар арасындағы байланысты шектеу
- оқушылардың оқу процесіне қатысуын азайту

1-сурет «МООС құралының артықшылығы» сауалнама нәтижесі

5. Факультативті сабақтарда МООС-ты қолданудың тиімділігін қалай бағалауға болады?

6 ответов

2-сурет «МООС құралының тиімділігі» сауалнама нәтижесі

Жүргізілген сауалнама нәтижесі бойынша МООС құралын факультативтік сағаттарда қолдану ең тиімді әрі қолайлы құрал екенін байқауға болады.

Қорытындылай келе, жалпы білім беретін мектептердегі факультативтік сағаттарда МООС құралын (жаппай ашық онлайн курстар) пайдалану оқушылардың білімді игеруіне ықпал ететін құнды және перспективалы ресурс болып табылады. МООС арқасында оқушылар өздерін қызықтыратын пәндерді оқи алады немесе әртүрлі салаларда қосымша білім ала алады, бұл олардың жеке дамуына және болашақ кәсіби қызметіне дайындалуына ықпал етеді. Дегенмен, оның тиімділігі мен оқу жоспарына бейімделуін қамтамасыз ету үшін бұл процесті бақылау және ұйымдастыру қажеттілігін ескеру қажет. Жалпы, факультативтік сағаттарда МООС қолдану білім беру сапасын арттыруға және оқушылардың цифрлық дағдыларын дамытуға ықпал ететін заманауи білім беру жүйесіндегі маңызды қадам болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Чефранова А.О. Дистанционное обучение физике в школе и вузе на основе предметной информационно-образовательной среды. – Москва. - 2006. – 324 с.
2. Хамзин М.Х. Физиканы қазіргі кезеңде оқыту мәселелері. Ж. – 1993. – 76 б
3. Иванов С.А. Использование электронных образовательных ресурсов как средство обеспечения эффективности современного урока. Екатеринбург. - 2017. – 12 с.
4. Андреев А.А. Дидактические основы дистанционного обучения. Москва. - СИ, 1999. – 126 с.